

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, Ιαματικές Πηγές Ελλάδας και άλλες ρυθμίσεις για την ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης»

I. Γενικές παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως διαμορφώθηκε κατά την επεξεργασία του από την αρμόδια Διαρκή Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, διαρθρώνεται σε πέντε Μέρη (Α΄ - Ε΄) και αποτελείται από εξήντα πέντε (65) άρθρα και ένα Παράρτημα, το οποίο προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του παρόντος.

Με τις διατάξεις του Μέρους Α΄ (άρθρα 1-11), το οποίο αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια (Α΄ - Γ΄), ορίζεται το καθεστώς διαχείρισης, εξ επόψεως τουριστικής αναπτυξιακής πολιτικής, ορισμένων περιοχών οι οποίες χαρακτηρίζονται ως Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, μέσω της συνεργασίας μεταξύ Ο.Τ.Α. και κεντρικής κυβέρνησης.

Προς τον σκοπό αυτό, ορίζονται τρεις αλληλένδετες οργανωτικές δομές: η Διύπουργική Επιτροπή Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Πρότυπων Τουριστικών Προορισμών Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, οι Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού και τα τοπικά/περιφερειακά Παρατηρητήρια Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης (άρθρα 1, 2, 3, 4 και 8). Η διύπουργική επιτροπή συνιστάται, μετά από εισήγηση του Υπουργού Τουρισμού, κατά την παρ. 1

του άρθρου 8 του ν. 4622/2019, ήτοι με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στο διαδίκτυο, και ασκεί τις προβλεπόμενες από την πράξη σύστασης της αρμοδιότητες (άρθρο 3 παρ. 4). Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού μπορεί να είναι Αναπτυξιακοί Ο.Τ.Α. του άρθρου 2 του ν. 4674/2020, Αναπτυξιακές Ανώνυμες Εταιρείες Ο.Τ.Α. ή ήδη υφιστάμενες αστικές εταιρείες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα με εταίρους Ο.Τ.Α., μετά από απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου του οικείου ή των οικείων Ο.Τ.Α. ή του διοικητικού συμβουλίου της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων, κατά περίπτωση, και τροποποίηση του καταστατικού τους. Οι εν λόγω οργανισμοί, μεταξύ άλλων, παρέχουν προς τον οικείο Ο.Τ.Α. επιστημονική, συμβουλευτική και τεχνική υποστήριξη επί θεμάτων προβολής και προώθησης πρότυπων τουριστικών προορισμών, εκπονούν, υποστηρίζουν και εφαρμόζουν την αναπτυξιακή και τουριστική πολιτική και στρατηγική μάρκετινγκ και τουριστικής προβολής αυτών των προορισμών, μελετούν και παρακολουθούν την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, συνάπτουν συμβάσεις με φορείς του ιδιωτικού τομέα, με σκοπό την τουριστική προβολή τουριστικών προορισμών, αναπτύσσουν ερευνητικό έργο επί σημαντικών θεμάτων τουρισμού, όπως ανάλυση της αγοράς, προσέγγιση νέων αγορών, της αγοράς του προσβάσιμου τουρισμού συμπεριλαμβανομένης, ωρίμανση έργων υποδομής και εφαρμογή πολιτικής κοινωνικής συνοχής, ψηφιακής σύγκλισης και αειφόρου ανάπτυξης (άρθρο 5). Τα τοπικά/περιφερειακά Παρατηρητήρια Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης είτε συνιστώνται από τους ως άνω οργανισμούς προκειμένου να μελετούν την τουριστική αγορά και να παρουσιάζουν συμπεράσματα και προτάσεις στοχευμένων μέτρων αναπτυξιακού χαρακτήρα είτε, εφόσον, ήδη υφίστανται εντός ενός Ο.Τ.Α., διασυνδέονται με Οργανισμό Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού (άρθρα 8 και 9).

Η ενημέρωση μεταξύ των δομών γίνεται διά της υποβολής Σχεδίων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Προορισμών από τους Οργανισμούς Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού προς τον Υπουργό Τουρισμού και τη Διυπουργική Επιτροπή (άρθρο 6), διά της ανά διετία υποβολής έκθεσης περιγραφής της κατάστασης των τουριστικών προορισμών και της αναπτυξιακής στρατηγικής τους από τους ανωτέρω οργανισμούς προς την αρμόδια διεύθυνση του Υπουργείου Τουρισμού (άρθρο 7), και με τη σύνταξη ετησίως από τα τοπικά/περιφερειακά Παρατηρητήρια Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης έκθεσης όσον αφορά τους δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης (άρθρο 9) και απο-

λογισμού – έκθεσης πεπραγμένων, που αναρτώνται στον ιστότοπο του οικείου Ο.Τ.Α. και υποβάλλονται προς το Υπουργείου Τουρισμού (άρθρο 10).

Με τις διατάξεις του Μέρους Β΄ (άρθρα 12-25) συνιστάται ανώνυμη εταιρία, υπό την επωνυμία «Ιαματικές Πηγές Ελλάδας Ανώνυμη Εταιρεία» (Ι.Π.Ε. Α.Ε), και ρυθμίζονται σχετικά ζητήματα. Η Ι.Π.Ε. Α.Ε. έχει ως σκοπό τη διοίκηση, διαχείριση, εκμετάλλευση και αξιοποίηση των φυσικών ιαματικών πόρων και πηγών, καθώς και των εγκαταστάσεών τους και του περιβάλλοντος τις ιαματικές πηγές χώρου σε ακτίνα πεντακοσίων (500) μέτρων, αρμοδιότητες που ασκούνται από τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.). Οι φυσικοί ιαματικοί πόροι και πηγές μετά των εγκαταστάσεών τους και τον περιβάλλοντα χώρο περιλαμβάνονται στην «προστατευτική περιοχή» γύρω από την πηγή, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1 του ν. 4844/1930 (Α΄ 268), και αποτελούν περιουσία του Δημοσίου ή Ο.Τ.Α. Εν προκειμένω, εφαρμόζεται ο ν. 4602/2019 περί έρευνας, εκμετάλλευσης και διαχείρισης του γεωθερμικού δυναμικού της χώρας. Η αξιοποίηση των ανωτέρω εκτάσεων από την Ι.Π.Ε. Α.Ε. γίνεται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της πολεοδομικής νομοθεσίας (άρθρο 14). Για την εκπλήρωση του σκοπού της, η Ι.Π.Ε. Α.Ε. ενεργεί με τρόπο ανεξάρτητο, σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό της, με εγγυήσεις πλήρους διαφάνειας και με σκοπό την αύξηση της αξίας και τη βελτίωση της απόδοσης των περιουσιακών στοιχείων, και τη δημιουργία εσόδων (άρθρο 17). Με τον Εσωτερικό Κανονισμό της Ι.Π.Ε. Α.Ε. ρυθμίζονται ιδίως η οργάνωση, λειτουργία και διάρθρωση των υπηρεσιών της Ι.Π.Ε., η κατανομή αρμοδιοτήτων στις υπηρεσίες, ο αριθμός των θέσεων προσωπικού, τα προσόντα και οι όροι πρόσληψης και εργασίας του, το Σύστημα Διαχείρισης της Απόδοσης, ο καθορισμός διαδικασιών για την κατάρτιση ατομικού Προγράμματος Ανάπτυξης και Υλοποίησης, το πειθαρχικό δίκαιο του προσωπικού, ο Κανονισμός αναθέσεων και προμηθειών, η πολιτική μερισμάτων και η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου (άρθρο 19). Όργανα διοίκησης της ανώνυμης εταιρείας είναι η Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο (άρθρο 20). Επίσης, προβλέπεται η σύσταση Συμβουλίου Εμπειρογνομόνων με συμβουλευτικό ρόλο επί επιστημονικών θεμάτων (άρθρο 21).

Με τις διατάξεις του Μέρους Γ΄, το οποίο αποτελείται από δώδεκα (12) Κεφάλαια (Α΄ - ΙΒ΄), ρυθμίζονται ζητήματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Τουρισμού που αφορούν τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων, το επάγγελμα του ξεναγού, τις τουριστικές εγκαταστάσεις, οργανωτικά και λειτουργικά θέματα του Υπουργείου Τουρισμού και του εποπτευόμενου από αυτό Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, την τουριστική προβολή της χώρας, καθώς και ζητήματα που προέκυψαν από την πανδημία του κορωνοϊού COVID-19.

Στα άρθρα 26 και 27 περιγράφονται ο σκοπός και το αντικείμενο του Μέρους Γ΄.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρο 28) απεντάσσεται από τις εγκεκριμένες προς χωροθέτηση θέσεις και περιοχές για τη δημιουργία τουριστικών λιμένων ο τουριστικός λιμένας Ηρακλείου Κρήτης (περ. ε΄ «ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ» της παρ. 5 του άρθρου 30 και περ ε΄ «ε. ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ» του Παραρτήματος ΙΙ - ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΛΙΜΕΝΑ του άρθρου 41 του ν. 2160/1993).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρο 29) θεσπίζονται ρυθμίσεις για τις τουριστικές επιχειρήσεις οδικών μεταφορών οι οποίες αφορούν στα ειδικά τουριστικά λεωφορεία δημόσιας χρήσης ανοικτού τύπου αστικής περιήγησης πόλεων.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 30-31) εισάγονται ρυθμίσεις για τα τουριστικά γραφεία.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ΄ (άρθρα 32-37) θεσπίζονται ρυθμίσεις για τα τουριστικά καταλύματα, όπως, ιδίως, παράταση των προθεσμιών κατάταξης τουριστικών καταλυμάτων, ορισμός του περιεχομένου του κανονισμού συνιδιοκτησίας και λειτουργίας των μεικτών τουριστικών καταλυμάτων μικρής κλίμακας, τροποποίηση των προϋποθέσεων λειτουργικής ενοποίησης κύριων ή μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων τα οποία ευρίσκονται εντός όμορων οικοπέδων ή γηπέδων, τροποποίηση των προϋποθέσεων λειτουργίας των σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων και διευκρινίσεις επί των συντελεστών δόμησης στα σύνθετα τουριστικά καταλύματα.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ε΄ (άρθρα 38-39), μεταξύ άλλων, ρυθμίζονται εκ νέου θέματα που αφορούν τις βασικές υποχρεώσεις των ξεναγών (άρθρο 38) και την επιβολή κυρώσεων σε όσους ασκούν το επάγγελμα του ξεναγού, χωρίς να πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις άσκησης του. Πέραν των υφιστάμενων κυρώσεων, προβλέπεται η επιβολή προστίμου σε όποιον διαφημίζει σε ιστοσελίδες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης και έντυπο υλικό ή με οποιοδήποτε άλλον τρόπο την παροχή υπηρεσιών ξενάγησης, χωρίς να πληροί τις νόμιμες προϋποθέσεις, καθώς και σε τουριστικές επιχειρήσεις που διαφημίζουν την παροχή υπηρεσιών ξενάγησης από πρόσωπα τα οποία δεν πληρούν τις νόμιμες προς τούτο προϋποθέσεις (άρθρο 38). Περαιτέρω, ορίζεται ότι, εφεξής, τα ταχύρρυθμα προγράμματα κατάρτισης για την άσκηση του επαγγέλματος του ξεναγού δύνανται να διεξάγονται μέχρι τρεις (3) φορές κατ' έτος, λαμβανομένων υπόψη των διαμορφούμενων ανά χρονική περίοδο αναγκών για ξεναγούς στην αγορά εργασίας (άρθρο 39).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ' (άρθρα 40-43), μεταξύ άλλων, αναγνωρίζονται ως κανονικές και νόμιμες πράξεις και ενέργειες οι οποίες διενεργήθηκαν στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης και σύναψης συμβάσεων κατά τη χρονική περίοδο από 1.8.2019 έως και 30.4.2020, από όργανα των ορισμένων ως δικαιούχων χρηματοδότησης από το συγχρηματοδοτούμενο ή το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Τουρισμού, ανεξάρτητα από το εάν αυτά είχαν ορισθεί ως αποφαινόμενα όργανα, υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις (άρθρο 40). Περαιτέρω, προβλέπεται η δυνατότητα μετάθεσης του εκπαιδευτικού προσωπικού των εκπαιδευτικών μονάδων του Υπουργείου Τουρισμού (άρθρο 41), ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν την ιατροφαρμακευτική ασφάλιση των υπαλλήλων του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) και του Υπουργείου Τουρισμού οι οποίοι μετατίθενται ή αποσπώνται σε Υπηρεσίες Εξωτερικού του Ε.Ο.Τ. που εδρεύουν σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις οποίες δεν υφίσταται σύστημα δημόσιας υγείας και περίθαλψης (άρθρο 42), καθώς και θέματα που αφορούν τη σύναψη νέων συμβάσεων μίσθωσης ακινήτων για την κάλυψη των άμεσων και επιτακτικών αναγκών στέγασης της κεντρικής υπηρεσίας του Υπουργείου Τουρισμού (άρθρο 43).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ζ' (άρθρα 44-48) ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν τις αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων του Υπουργείου Τουρισμού όσον αφορά τη λειτουργία της ως υπηρεσίας μίας στάσης για την αδειοδότηση τουριστικών εγκαταστάσεων (άρθρο 44), παρατείνεται κατά ένα (1) έτος, από τη δημοσίευση του παρόντος, η προθεσμία για την προσκόμιση απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων χιονοδρομικών κέντρων μετά την έκδοση του Ειδικού Σήματος Λειτουργίας (άρθρο 45), και ρυθμίζονται εκ νέου ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία για την έκδοση άδειας δόμησης εγκαταστάσεων μονάδων ιαματικής θεραπείας και κέντρων ιαματικού τουρισμού - θερμαλισμού, θαλασσοθεραπείας και αναζωογόνησης (άρθρο 46). Εφεξής, ο φάκελος για την έκδοση άδειας δόμησης υποβάλλεται στο πολεοδομικό γραφείο της Ειδικής Υπηρεσίας Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων (Ε.Υ.Π.Α.Τ.Ε.) του Ε.Ο.Τ. Η διαδικασία ελέγχου, τα σχετικά δικαιολογητικά και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της διάταξης της παρούσας παραγράφου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Περαιτέρω, ορίζεται ότι το ειδικό σήμα λειτουργίας των ως άνω μονάδων και κέντρων των οποίων η λειτουργία συνδυάζεται με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού ή με σύνθετα τουριστικά κατα-

λύματα ή με Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης, θα χορηγείται, εφεξής, από το Υπουργείο Τουρισμού (άρθρο 47), και ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις ιαματικής θεραπείας (άρθρο 48). Μεταξύ άλλων, καταργούνται οι προθεσμίες που αφορούν την υποβολή αίτησης για τη χορήγησή του ειδικού σήματος λειτουργίας σε υφιστάμενες μονάδες ιαματικής θεραπείας και σε κέντρα ιαματικού τουρισμού - θερμαλισμού, θαλασσοθεραπείας και αναζωογόνησης, και την προσαρμογή των εγκαταστάσεων ιαματικών θεραπειών στις διατάξεις του ν. 3498/2006.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Η' (άρθρα 49-55) προβλέπεται η θέσπιση Σημάτων «Επισκέψιμου Ζυθοποιείου» (άρθρο 49), «Επισκέψιμου Ελαιοτριβείου» (άρθρο 50) και «Επισκέψιμου Τυροκομείου» (άρθρο 51), με σκοπό την προαγωγή της παροχής υπηρεσιών υποδοχής, ξενάγησης, φιλοξενίας και εστίασης-γευσιγνωσίας σε εγκαταστάσεις οι οποίες πληρούν τις προβλεπόμενες κατά περίπτωση προδιαγραφές, και παρέχεται εξουσιοδότηση για τη ρύθμιση σχετικών ζητημάτων με την έκδοση κοινών αποφάσεων των αρμόδιων υπουργών. Επίσης, θεσπίζονται Σήματα «Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού» (άρθρο 52), «Προσβάσιμης Τουριστικής Επιχείρησης» (άρθρο 53) και «τουριστικού καταλύματος φιλικού προς ζώα συντροφιάς» (άρθρο 54), και παρέχεται εξουσιοδότηση έκδοσης κοινών υπουργικών αποφάσεων για τον καθορισμό των κριτηρίων και των προϋποθέσεων απονομής τους, της μορφής και του τύπου τους, της διάρκειας ισχύος τους, καθώς και κάθε άλλου σχετικού θέματος (άρθρο 63). Τέλος, στο άρθρο 55 καθορίζεται εκ νέου η σύνθεση του ειδικού συλλογικού οργάνου του Υπουργείου Τουρισμού το οποίο γνωμοδοτεί για τη χορήγηση ή μη του Σήματος Glamping.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Θ' (άρθρα 56-57) ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την τουριστική προβολή της χώρας. Συγκεκριμένα, με τις διατάξεις του άρθρου 56 τροποποιούνται και συμπληρώνονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004 σχετικά με τις αρμοδιότητες, τις δράσεις και τις διαδικασίες που ακολουθούνται από τον Ε.Ο.Τ. για την τουριστική προβολή της χώρας στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, και τις διαδικασίες σύναψης των σχετικών συμβάσεων (άρθρο 56), ώστε να συμπεριλαμβάνονται είδη προβολής και διαφήμισης που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες μορφές διαφήμισης, και να ρυθμισθούν εκ νέου, μεταξύ άλλων, ζητήματα χορηγιών συνδιαφήμισης. Παράλληλα, δίδεται η δυνατότητα στον Ε.Ο.Τ., κατά τη συμμετοχή του σε διεθνείς εκθέσεις τουρισμού, συνέδρια και λοιπές εκδηλώσεις δημοσιότητας στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, να εκμισθώνει ή να παραχωρεί, μετά ή άνευ ανταλλάγματος ή στο πλαίσιο συμφωνίας εκατέρωθεν ανταλλαγής υπηρεσιών, εκθεσιακό χώρο ή χώρο προώθησης σε ημεδα-

πά ή αλλοδαπά νομικά ή φυσικά πρόσωπα, με σκοπό την προώθηση του ελληνικού τουρισμού και την προβολή της χώρας διεθνώς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προτεινόμενη διάταξη. Επίσης, με τις διατάξεις του άρθρου 57 παρέχεται στις Περιφέρειες της χώρας η δυνατότητα να καταρτίζουν και να εκτελούν προγράμματα τουριστικής προβολής, διαφήμισης, όπως και δημόσιων σχέσεων επί τουριστικών θεμάτων και τουριστικών εκδηλώσεων, στην ημεδαπή και την αλλοδαπή, μετά από προηγούμενη έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Τ., είτε μόνες τους είτε από κοινού με άλλα ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά ή φυσικά πρόσωπα, κατά τα ειδικώς οριζόμενα.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ι' (άρθρα 58-59) καταργούνται οι προϋποθέσεις τήρησης των γενικών διατάξεων περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας όσον αφορά την είσπραξη των χρηματικών ποσών που καταβάλλονται από το Υπουργείο Τουρισμού για την αποπληρωμή των παρόχων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα του Υπουργείου Τουρισμού «Τουρισμός για όλους» για το έτος 2021, και ορίζεται ότι τα εν λόγω χρηματικά ποσά δεν υπόκεινται σε κράτηση ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης (άρθρο 58). Επίσης, εισάγεται ρύθμιση που αφορά την υποβολή αιτημάτων πληρωμής από τους παρόχους του προγράμματος «Τουρισμός για όλους» οι οποίοι έχουν την έδρα τους σε περιοχές που κηρύχθηκαν σε κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης Πολιτικής Προστασίας εξαιτίας των δασικών πυρκαγιών της χρονικής περιόδου Ιουλίου-Αυγούστου 2021, ανεξαρτήτως της περιόδου εξαργύρωσης της διατακτικής ταξιδιού (voucher). Τα εν λόγω αιτήματα θα ελέγχονται κατά προτεραιότητα (άρθρο 59).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΑ' (άρθρα 60-62) εισάγονται ρυθμίσεις για την επίλυση ζητημάτων που προέκυψαν λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19. Ειδικότερα, παρέχεται η δυνατότητα παράτασης επί δύο (2) έτη των συμβάσεων παραχώρησης χρήσης/εκμετάλλευσης και των συμβάσεων μίσθωσης των τουριστικών λιμένων του άρθρου 1 παρ. 3 του ν. 4276/2014 υπό τις οριζόμενες προϋποθέσεις και διαδικασία (άρθρο 60), παρατείνεται κατά ένα μήνα, έως την 31.12.2020, η οικονομική αποζημίωση των τουριστικών καταλυμάτων τα οποία μισθώθηκαν με απευθείας ανάθεση για την κάλυψη έκτακτων αναγκών δημόσιας υγείας λόγω της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 κατά τη διάρκεια της τουριστικής περιόδου του 2020, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στην προτεινόμενη διάταξη (άρθρο 61). Ακόμη, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την αναγνώριση εξόδων διανυκτέρευσης για τις μετακινήσεις των υπαλλήλων των Περιφερειακών Υπηρεσιών Τουρισμού οι οποίοι διενεργούν ελέγχους σε τουριστικές επιχειρήσεις όσον αφορά την τήρηση των ειδικών πρωτοκόλλων υγειονομικού περιεχομένου για το χρονικό διάστημα έως και την 31.3.2022 (άρθρο 62).

Τέλος, στο Κεφάλαιο ΙΒ΄ (άρθρο 63) περιλαμβάνονται εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του Μέρους Γ΄.

Στο Μέρος Δ΄ (άρθρο 64) περιλαμβάνονται οι καταργούμενες από την έναρξη ισχύος του παρόντος διατάξεις, ενώ στο Μέρος Ε΄ (άρθρο 65) ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Στο παρόν προσαρτάται ως Παράρτημα, και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα του, το Καταστατικό της ανώνυμης εταιρείας υπό την επωνυμία «Ιαματικές Πηγές Ελλάδας Ανώνυμη Εταιρεία» (Ι.Π.Ε. Α.Ε.) (βλ. άρθρο 22 παρ. 1), το οποίο αποτελείται από δέκα εννέα (19) άρθρα.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 3

Με το άρθρο θεσπίζεται ο τίτλος των Πρότυπων Τουριστικών Προορισμών Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, ο οποίος απονέμεται σε ορισμένες περιοχές λόγω της συμβολής τους «στην ενίσχυση της τουριστικής εικόνας της χώρας» και της ανάγκης ιδιαίτερης διαχείρισής τους. Αυτό, υπό το φως της συνδρομής κριτηρίων, όπως «τα ιδιαίτερα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής, το φυσικό και γεωμορφολογικό περιβάλλον, η δυνατότητα ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού, ο βαθμός επάρκειας και το επίπεδο προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία και μειωμένη κινητικότητα σε τουριστικές υποδομές, η αρτιότητα του οδικού δικτύου, η γειτνίαση με λιμένες και αεροδρόμια, ο λόγος της συνολικής δυναμικότητας του προορισμού σε κλίμακες προς τον μόνιμο πληθυσμό στα γεωγραφικά όρια του προορισμού, η μέση ετήσια πληρότητα των τουριστικών καταλυμάτων του προορισμού, καθώς και το εύρος της τουριστικής περιόδου» (παρ. 1). Ο χαρακτηρισμός μίας περιοχής ως Πρότυπου Τουριστικού Προορισμού Ολοκληρωμένης Διαχείρισης γίνεται με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού, την έκδοση της οποίας αιτούνται ένας ή περισσότεροι Ο.Τ.Α. προς τη Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού του Υπουργείου Τουρισμού. Η ανωτέρω Διεύθυνση υποβάλλει σχετική εισήγηση προς τον αρμόδιο υπουργό, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.ΘΑ.) του άρθρου 24 του ν. 4495/2017. Ειδικώς, όταν πρόκειται περί των μητροπολιτικών περιοχών Αθήνας και Θεσσαλονίκης, το ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.ΘΑ. εκδίδει σύμφωνη γνώμη, με ειδική σύνθεση, και μετά από σχετική εισήγηση της Διεύθυνσης Μητροπολιτικού Σχεδιασμού Μητροπολιτικών, Αστικών και Περιφερειακών Περιοχών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (παρ. 2 και 3).

Κατά την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, «[σ]τόχος της προτεινόμενης διάταξης είναι η παροχή σε επιμέρους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), που συνεισφέρουν τα μέγιστα στο εθνικό τουριστικό προϊόν, πρόσθετων εργαλείων τουριστικής ανάπτυξης και διαμόρφωσης υποδομών μέσω του χαρακτηρισμού περιοχών ως Πρότυπων Τουριστικών Προορισμών Ολοκληρωμένης Διαχείρισης» (σελ. 86 - Τμήμα Α.14 της Αιτιολογικής Έκθεσης). «Η σημασία αυτών των προορισμών επί του εθνικού τουριστικού αποτελέσματος είναι τόσο μεγάλη, ώστε να κρίνεται επιβεβλημένη η στενή συνεργασία τοπικής αυτοδιοίκησης και Κεντρικής Κυβέρνησης για την επίτευξη της επιδιωκόμενης τουριστικής ανάπτυξης και την καταπολέμηση χρόνιων δυσλειτουργιών που την δυσχεραίνουν» (σελ. 73 - Τμήμα Α.2 της Αιτιολογικής Έκθεσης).

Εν προκειμένω παρατηρείται ότι δεν προκύπτει με σαφήνεια η φύση της υπό θέσπιση κατηγορίας περιοχών, ειδικότερα το αν αυτή σχετίζεται με τα προβλεπόμενα εργαλεία χωροταξικού σχεδιασμού, και με ποιόν τρόπο (βλ. ν. 4759/2020. Πρβλ., ιδίως, Ειδικά Πολεοδομικά Σχέδια, άρθρο 11 του ν. 4759/2020) ή αν αποτελεί (μάλλον) εργαλείο ειδικού αναπτυξιακού-τουριστικού σκοπού (πρβλ. ανάλυση περί των, συμπεριλαμβανόμενων στον ν. 4750/2020, ΕΣΧΑΣΕ στο ΠΕ 79/2019 Ε΄ Τμήματος ΣτΕ). Σε κάθε περίπτωση, η απόφαση χαρακτηρισμού μίας περιοχής υπό τον προτεινόμενο τίτλο δεν δύναται να λαμβάνει χώρα άνευ λήψεως υπόψη των χωροταξικών, πολεοδομικών και περιβαλλοντικών δεδομένων, όπως ισχύουν, εξ ου και απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του ΚΕ.ΣΥ.ΠΟ.ΘΑ. Επιπλέον, και σε συνάφεια προς τα ανωτέρω, οι συνέπειες χαρακτηρισμού μίας περιοχής ως Πρότυπου Τουριστικού Προορισμού Ολοκληρωμένης Διαχείρισης επέρχονται αν αυτή υπαχθεί στην αρμοδιότητα ενός Οργανισμού Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, οπότε, και συντάσσονται σχετικό Σχέδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης (άρθρο 6 του νομοσχεδίου) και έκθεση αναφοράς με δεδομένα ως προς την κατάσταση της περιοχής και την αναπτυξιακή στρατηγική επ' αυτής (άρθρο 7 του νομοσχεδίου), και η περιοχή τυγχάνει οργανωμένης προβολής και προώθησης στην τουριστική αγορά (άρθρο 5 του νομοσχεδίου). Επομένως, θα ήταν χρήσιμο να διευκρινισθεί αν κάθε περιοχή η οποία χαρακτηρίζεται ως Πρότυπος Τουριστικός Προορισμός Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, υπάγεται στην αρμοδιότητα, ως προς τα ανωτέρω, ενός Οργανισμού Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, σε αποφαστική δε περίπτωση, να διευκρινισθούν τυχόν συνέπειες λόγω της υπαγωγής ορισμένης περιοχής στην εν λόγω κατηγορία.

Εξ άλλου, από τη χρήση ενικού και πληθυντικού στην παρ. 2, η οποία καθορίζει τη διαδικασία αίτησης χαρακτηρισμού («ο/οι οικείος/οι Οργανισμός/οί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) καταθέτει/ουν αίτηση χαρακτηρισμού»), φαίνεται ότι μπορούν δύο ή και περισσότεροι Ο.Τ.Α. να υποβάλλουν από κοινού αίτηση [βλ. και Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 74 - Τμήμα Α.3 της Αιτιολογικής Έκθεσης, κατά το οποίο οι ρυθμίσεις «[α]φορούν εν δυνάμει το σύνολο των προορισμών της χώρας, που συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά ενός πρότυπου τουριστικού προορισμού ολοκληρωμένης διαχείρισης, συνεπώς την εκάστοτε τοπική κοινωνία (φυσικά πρόσωπα, επιχειρήσεις και δημόσιους οργανισμούς που σχετίζονται με τον τουρισμό)»]. Το ζήτημα χρήζει, ενδεχομένως, ρητής διευκρίνισης.

2. Επί του άρθρου 5

Στην παρ. 1 περ. α), β), γ) ε), στ), ζ) και η) χρησιμοποιείται ο όρος «προορισμός». Για λόγους πληρότητας και σαφήνειας, χρήσιμη θα ήταν η συμπλήρωση του όρου, ως εξής: «πρότυπος τουριστικός προορισμός ολοκληρωμένης διαχείρισης», εφόσον πρόκειται περί αυτού. Επίσης, από τη χρήση ενικού στις εν λόγω περιπτώσεις («ενός προορισμού», «προορισμού»), όπως και στην επωνυμία των Οργανισμών («Οργανισμός Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού») και στη διατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του επόμενου άρθρου 6 («Οργανισμός Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού ενός Πρότυπου Τουριστικού Προορισμού Ολοκληρωμένης Διαχείρισης»), φαίνεται ότι ένας Οργανισμός μπορεί να είναι αρμόδιος για μία περιοχή ορισθείσα ως Πρότυπος Τουριστικός Προορισμός Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Περαιτέρω, κατά την περ. ε) της παρ. 1, μεταξύ των σκοπών των Οργανισμών Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού περιλαμβάνεται «η εκπόνηση και υλοποίηση στρατηγικού σχεδίου βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και διαχείρισης του προορισμού». Σχετικώς ερωτάται αν το προβλεπόμενο ως άνω στρατηγικό σχέδιο βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και διαχείρισης του προορισμού ταυτίζεται με το Σχέδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης του άρθρου 6 του νομοσχεδίου ή πρόκειται περί άλλου σχεδίου.

Εξ άλλου, κατά την παράγραφο 2 του άρθρου, «[γ]ια την εκπλήρωση του έργου του, ο Οργανισμός Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού μπορεί, κατ' ανάλογη εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004 (Α' 187), να συμπράττει, μέσω σύναψης συμφώνων ποιότητας και μνημονίων συνεργασίας, με επαγγελματικές ενώσεις προσώπων, επιχειρήσεις και φορείς του ιδιωτικού τομέα, καθώς και με συνεργατικούς σχηματισμούς επιχειρήσεων (cluster), με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος μέσω της συνδιαφήμισης, χρηματοδότησης μελετών, δια-

χείρισης και προβολής του προορισμού εγχώρια και διεθνώς. Ο Οργανισμός Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού μπορεί ειδικότερα, κατ' ανάλογη εφαρμογή των περ. γ) και δ) της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3270/2004, να συνεργάζεται με εξειδικευμένους τουριστικούς οργανισμούς, τουριστικούς πράκτορες (tour operators) και αεροπορικές εταιρίες για την υλοποίηση προγραμμάτων συνδιαφήμισης».

Προς αποσαφήνιση του περιεχομένου συνεργασίας ενός Οργανισμού Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού με τους ως άνω οριζόμενους φορείς («συμπράττει, μέσω σύναψης συμφώνων ποιότητας και μνημονίων συνεργασίας,»), η προτεινόμενη παρ. 2 του άρθρου παραπέμπει στο άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 3270/2004, το οποίο αναφέρεται σε αρμοδιότητες τις οποίες ασκεί ο Οργανισμός Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) για την προώθηση της τουριστικής πολιτικής της κυβέρνησης και την προβολή της χώρας (όπως, υποβολή προτάσεων προς το Υπουργείο Τουρισμού για τη χάραξη τουριστικής πολιτικής, εκτέλεση προγραμμάτων τουριστικής προβολής της χώρας, διοργάνωση σεμιναρίων για την οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού, και κατάρτιση και εκτέλεση προγραμμάτων προβολής, διαφήμισης, δημόσιων σχέσεων και τουριστικών εκδηλώσεων στην ημεδαπή και αλλοδαπή (σχετ., βλ., Γνώμη Α1/2021 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων, ιδίως σελ. 18-21).

3. Επί του άρθρου 6

Με το άρθρο θεσπίζεται υποχρέωση των Οργανισμών Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού να συντάσσουν «τριετές Σχέδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης», με «ετήσια κατανομή δράσεων» προς τον Υπουργό Τουρισμού.

Δοθέντος ότι ο τίτλος του άρθρου αναφέρεται σε Ετήσιο Σχέδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, σκόπιμο είναι να διευκρινισθεί αν τα εν λόγω Σχέδια υποβάλλονται ετησίως ή ανά τριετία, και, αντιστοίχως, να αναμορφωθεί ο τίτλος του άρθρου (και των Σχεδίων).

Ακόμη, σκόπιμο είναι να διευκρινισθεί η δυνατότητα αναθεώρησης των Σχεδίων εντός της διάρκειας ισχύος τους (ένα έτος ή τρία έτη), η τυχόν δημοσιοποίηση και δυνατότητα δημόσιας διαβούλευσης των τοπικών κοινωνιών επί των Σχεδίων, όπως και τυχόν δυνατότητα έγερσης αντιρρήσεων από τον αρμόδιο υπουργό, σχετικών με την εναρμόνιση των σχεδίων προς τον χωροταξικό και αναπτυξιακό σχεδιασμό, στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου. Ομοίως, χρήζει αναλυτικότερης περιγραφής ο όρος «πραγματική κατάσταση του Πρότυπου Τουριστικού Προορισμού Ολοκληρωμένης Διαχείρισης», στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου.

Εξ άλλου, σημειώνεται ότι δεν προκύπτει η φύση αυτών των σχεδίων, ειδικότερα, αν πρόκειται περί πολεοδομικής φύσεως ή αμιγώς αναπτυξιακού χαρακτήρα (βλ. και ανωτέρω παρατήρηση επί του άρθρου 3) ή πρόκειται απλώς περί προτάσεων προς τα αρμόδια για τη χωροταξία και πολεοδομία όργανα του κράτους. Στο πλαίσιο αυτό, χρήσιμη θα ήταν και η αναφορά της σχέσης τους με τα εν λόγω όργανα.

Σημειωτέον, επίσης, ότι σήμερα δεν ισχύει Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο Τουρισμού, μετά την ακύρωση του νεώτερου Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό, εκδοθέντος το 2013 (βλ. ΣτΕ[ΟΛ] 3632/2015. Βλ. και ΣτΕ 519/2017 για την κατάργηση της ανοιγείσας δίκης με την αίτηση ακυρώσεως κατά του προϊσχύσαντος Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τον Τουρισμό, εκδοθέντος το 2009. Ενδεικτικώς, βλ., Μ. Φλώρου, Το ΕΠΧΣΑΑ Τουρισμού μετά τη λήξη της εκκρεμοδικίας ενώπιον του ΣτΕ, σε <https://nomosphysis.org.gr/16011/to-epxsa-toyristoy-meta-ti-liksi-tis-ekkremodikias-enorion-toy-ste/>). Μέχρι την έγκριση νέου Ειδικού Πλαισίου για τον τουρισμό «που, πάντως, πρέπει να χωρήσει σε σύντομο χρονικό διάστημα (ενόψει της συνταγματικής επιταγής για χωροταξικό σχεδιασμό), εξακολουθεί να είναι δυνατή η ανάπτυξη τουριστικής δραστηριότητας στη χώρα, με βάση τις προβλέψεις που τυχόν υπάρχουν σε υφιστάμενα Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια (πρβλ. ΣτΕ 3043/2011), καθώς και στα κατώτερου ιεραρχικώς επιπέδου σχεδιασμού, σε σχέση με τα περιφερειακά, χωρικά σχέδια» (ΣτΕ 519/2017).

Επομένως, σε κάθε περίπτωση, τα προβλεπόμενα στα ως άνω Σχέδια Ολοκληρωμένης Διαχείρισης απαιτείται να τίθενται σε αρμονία με τα οριζόμενα στα υφιστάμενα περιφερειακά πλαίσια (εκ των οποίων, προσφάτως, κατά την περίοδο 2017-2020, έχουν αναθεωρηθεί εννέα, πλην των πλαισίων για τις περιφέρειες Πελοποννήσου, Νοτίου Αιγαίου και Δυτικής Μακεδονίας, ενώ ως προς την περιφέρεια Αττικής, θέση περιφερειακού πλαισίου επέχει το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας, κατά το άρ. 11.α. του άρ. 6 του ν. 447/2016) και κατώτερου επιπέδου σχεδιασμού πλαίσια.

Τέλος, στην παρ. 3 του άρθρου ειδική μνεία γίνεται στα Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών του «ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου Natura 2000», τα οποία λαμβάνονται υπόψη κατά την εκπόνηση των Σχεδίων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης των Πρότυπων Τουριστικών Προορισμών «προς τον σκοπό της τήρησης όλων των ενδεδειγμένων περιβαλλοντικών όρων και της αποφυγής κάθε μορφής δυσανάλογης περιβαλλοντικής διατάραξης από την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής».

Η ανωτέρω αναφορά γίνεται σε συμφωνία με το εθνικό πλαίσιο προστασίας των προστατευόμενων περιοχών του δικτύου Natura 2000, των οποίων η ανάπτυξη πρέπει να συνδέεται με τη διατήρηση του χαρακτήρα τους και του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου (ΣτΕ 164/2021). Από το γράμμα του άρθρου 6 παρ. 1 της Οδηγίας 92/43 ΕΟΚ για τους οικοτόπους απορρέει ευθέως υποχρέωση για τα κράτη μέλη να καθορίζουν, για κάθε Ειδική Ζώνη Διατήρησης, τα αναγκαία μέτρα διατήρησης για την προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας. Μέτρα που, ενδεχομένως, συνεπάγονται, κατά περίπτωση, ειδικά ενδεδειγμένα σχέδια διαχείρισης για τους οικοτόπους ή σχέδια ενσωματωμένα σε άλλα σχέδια διευθέτησης, όπως και τα δέοντα κανονιστικά, διοικητικά ή συμβατικά μέτρα τα οποία ανταποκρίνονται στις οικολογικές απαιτήσεις των τύπων φυσικών οικοτόπων και των ειδών των παραρτημάτων I και II της Οδηγίας που απαντούν στους οικείους τόπους. Περαιτέρω, επιτάσσεται όχι μόνον η θέσπιση των μέτρων διατήρησης που είναι αναγκαία για την παραμονή σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών εντός της οικείας περιοχής, αλλά, επίσης, και προ πάντων, η ουσιαστική εφαρμογή τους μέσω πλήρων, σαφών και επακριβών μέτρων, ώστε να μην καθίσταται η διάταξη αυτή άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας [βλ., αναλυτικότερα, στην Έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας επί του ν. 4782/2021 «Εκσυγχρονισμός, απλοποίηση και αναμόρφωση του ρυθμιστικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων, ειδικότερες ρυθμίσεις προμηθειών στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας και άλλες διατάξεις για την ανάπτυξη, τις υποδομές και την υγεία», Παρατήρηση επί του άρθρου 219 παρ. 1].

Επομένως, ανεξαρτήτως της ύπαρξης Διαχειριστικού Σχεδίου των προστατευόμενων περιοχών, κρίσιμος είναι ο καθορισμός στόχων και μέτρων διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας, τα οποία μπορεί να έχουν τη μορφή σχεδίων διαχείρισης, όπως κρίσιμη είναι και η εφαρμογή τους.

4. Επί των άρθρων 47 παρ. 1 και 48 παρ. 2

Α. Στην τροποποιούμενη διά της παρ. 1 του άρθρου 47 του παρόντος νέα παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 3498/2006 ορίζεται ότι το ειδικό σήμα λειτουργίας χορηγείται, εφεξής, από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού, αντί του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.).

Επίσης, στην τροποποιούμενη διά της παρ. 2 του άρθρου 48 του παρόντος, παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 3498/2006 ορίζεται ότι: «Εγκαταστάσεις για τις οποίες δεν έχει γίνει προσαρμογή στις διατάξεις του παρόντος νό-

μου θεωρείται ότι δεν έχουν άδεια λειτουργίας. Η λειτουργία τους επιτρέπεται μόνο αν διαπιστωθεί από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Τουρισμού ότι τηρούνται οι ισχύουσες διατάξεις και εκδοθεί το ειδικό σήμα λειτουργίας, σύμφωνα με το άρθρο 17».

Και στις δύο περιπτώσεις φαίνεται ότι αρμοδιότητα έχει εν προκειμένω η Ειδική Υπηρεσία Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων (βλ. Αιτιολογική Έκθεση στην Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης, σελ. 70).

Επομένως, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν χρήσιμο να αναφερθεί στο κείμενο των ως άνω διατάξεων το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού.

5. Επί των άρθρων 52, 53 και 63

Στα άρθρα 52 και 53 θεσπίζονται σήματα «Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού» και «Προσβάσιμης Τουριστικής Επιχείρησης», αντιστοίχως, και ορίζεται ότι με αυτά πιστοποιείται ότι ένας προορισμός ή μία τουριστική επιχείρηση πληρούν τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις εκδιδόμενες κατ' εξουσιοδότηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 63 του παρόντος κοινές υπουργικές αποφάσεις.

Εν προκειμένω, για λόγους σαφήνειας, θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμο, στα άρθρα 52 και 53, να διατυπωθεί η έννοια του «Προσβάσιμου Τουριστικού Προορισμού» και της «Προσβάσιμης Τουριστικής Επιχείρησης», και να περιγραφούν τα γενικά χαρακτηριστικά τους, τα οποία θα εξειδικευθούν περαιτέρω με τις κοινές υπουργικές αποφάσεις του άρθρου 63.

6. Επί του άρθρου 56

Α. Στην περ. β) υποπερ. αα) της, τροποποιούμενης διά του παρόντος, παρ. 1 του ν. 3270/2004 ορίζεται ότι: «Συμβάσεις για μίσθωση χώρου και χρόνου σε πάσης φύσεως μέσα μαζικής επικοινωνίας, έντυπης, διαδικτυακής ή/και κάθε άλλης μορφής (όπως ιδίως έντυπα, τηλεόραση, ραδιόφωνο, διαδίκτυο, διαφήμιση σε ψηφιακά μέσα, διαφημιστικές πλατφόρμες προγραμματικού μάρκετινγκ, εξωτερική, σταθερή και κινητή διαφήμιση), για την εν γένει τουριστική προβολή της Ελλάδας στην ημεδαπή ή αλλοδαπή, με διαφημιστικό υλικό που παρέχει ο Ε.Ο.Τ., συνάπτονται απευθείας με το μέσο ή τον εκπρόσωπό του ή τον αντιπρόσωπό του ή με εταιρείες αγοράς μέσων (media shops) ανεξαρτήτως ποσού, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Ο.Τ. και με την επιφύλαξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 7».

Σχετικώς σημειώνεται ότι η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.) στην υπ' αριθμ. Α6/2018 Γνώμη της (σελ. 8-11) επί σχεδίου της εν λόγω διατάξεως, όπως αυτή είχε προστεθεί στην παρ. 1 του ν. 3270/2004 διά του άρθρου 38 του ν. 4531/2018, επισήμανε τα εξής: «(...) Με

την προτεινόμενη διάταξη (...) και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ΕΟΤ στο οποίο εντάσσεται, διαφαίνεται, εν πρώτοις, ότι η σύναψη συμβάσεων για μίσθωση χώρου/χρόνου σε πάσης φύσεως μέσα μαζικής επικοινωνίας έντυπης ή διαδικτυακής μορφής για την εν γένει τουριστική προβολή της Ελλάδας στην ημεδαπή ή αλλοδαπή με διαφημιστικό υλικό που παρέχει ο ΕΟΤ, δύναται να διαφοροποιείται από το γενικότερο νομοθετικό πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων του ν. 4412/2016. Η νομιμότητα της εν λόγω διαφοροποίησης, ωστόσο, ελέγχεται υπό το πρίσμα του τρόπου άσκησης των αρμοδιοτήτων του ΕΟΤ στο πλαίσιο των ιδιόμορφων συνθηκών της σχετικής τουριστικής αγοράς. (...) Για την υλοποίηση των εγκεκριμένων δράσεων του προγράμματος τουριστικής προβολής, ο ΕΟΤ προβαίνει στη σύναψη συμφωνιών ή συνεργασιών με ηλεκτρονικά, διαδικτυακά ή παραδοσιακά μέσα μαζικής επικοινωνίας, βασικά κριτήρια επιλογής των οποίων είναι η μεγιστοποίηση της αποτελεσματικότητάς τους ως προς τη διασφάλιση της μεγαλύτερης κάλυψης σε επίπεδο αγοράς με τη στροφή σε στοχευμένες αγορές, αλλά και οι καινοτόμες εφαρμογές – εργαλεία των μέσων που είναι σχεδιασμένες ειδικά για να ενισχύουν την επικοινωνία της θετικής εικόνας της χώρας. Από την προπεριγραφόμενη διαδικασία κατάρτισης του προγράμματος προώθησης και τουριστικής προβολής, συνάγεται ότι ο ΕΟΤ εκπληρώνει τα καθήκοντα δημοσίου συμφέροντος που του έχουν ανατεθεί, ήτοι την παροχή υπηρεσιών τουριστικής προβολής της χώρας, με την αξιοποίηση των δικών του διοικητικών, τεχνικών και άλλων μέσων, όπως αυτά έχουν διαμορφωθεί με βάση την εσωτερική οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του, δίχως να είναι υποχρεωμένος να απευθύνεται σε εξωτερικούς οικονομικούς φορείς που δεν ανήκουν στις υπηρεσίες του. Στις περιπτώσεις που η παροχή υπηρεσιών ανατίθεται από την αναθέτουσα αρχή στις υπηρεσίες που ανήκουν σε αυτήν και συγκροτούν τη διοικητική της διάρθρωση και εκτελούνται με αυτεπιστασία, γίνεται δεκτό από τη διαμορφωθείσα νομολογία του ΔΕΕ, ότι δεν υφίσταται “δημόσια σύμβαση” υπό την έννοια του ενωσιακού δικαίου, δεδομένου ότι ελλείπει η εννοιολογική προϋπόθεση της ύπαρξης τρίτου, νομικά διακεκριμένου από την αναθέτουσα αρχή οικονομικού φορέα - αντισυμβαλλόμενου της και συνεπώς δεν υπάρχει υποχρέωση εφαρμογής των κανόνων του ενωσιακού δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων. Επιπλέον, δεδομένου ότι τα μέσα μαζικής επικοινωνίας για την προβολή του ελληνικού τουρισμού, καθορίζονται ήδη στο εγκεκριμένο πρόγραμμα προβολής και προώθησης του ΕΟΤ ή επιλέγονται με βασικό κριτήριο την επίτευξη των τιθέμενων στόχων της στρατηγικής του Υπουργείου για την ανάπτυξη του τουρισμού, οι σχετικές συμφωνίες του ΕΟΤ με αυτά συνιστούν μια ιδιότυπη μορφή συνεργασίας και αποτελούν, εν τοις πράγμασι, όρους εκτέλεσης του εγκεκριμέ-

νου προγράμματος προώθησης και προβολής του ελληνικού τουρισμού. Συνεπώς, η ρύθμιση (...) της προτεινόμενης διάταξης για τη δυνατότητα απευθείας σύναψης συμβάσεων μίσθωσης χώρου/χρόνου σε μέσα μαζικής επικοινωνίας, κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στην διάταξη, δεν φαίνεται να εμπίπτει στο ρυθμιστικό πλαίσιο της νομοθεσίας των δημοσίων συμβάσεων, ως συμφωνίες που αφορούν στην υλοποίηση του προγράμματος προώθησης και προβολής που καταρτίζει ο ίδιος ΕΟΤ με τα δικά του μέσα και με υλικό που παρέχει ο ίδιος. Τα ανωτέρω ωστόσο θα έπρεπε να αναφέρονται ρητά στην αιτιολογική έκθεση της διάταξης, ως δικαιολογητική βάση της ρύθμισης. Διευκρινίζεται πάντως, ότι η απευθείας σύναψη των εν λόγω συμφωνιών μίσθωσης χώρου ή χρόνου στα μέσα μαζικής επικοινωνίας, κρίνεται επιτρεπτή μόνον εφόσον η συμφωνία αυτή σχετίζεται με την παροχή υπηρεσιών προβολής και προώθησης από τον ίδιο τον ΕΟΤ. Αντιθέτως, εάν η παροχή των σχετικών υπηρεσιών προβολής ανατίθεται σε τρίτους οικονομικούς φορείς, ο τρόπος ανάθεσης των σχετικών συμφωνιών εμπίπτει εξολοκλήρου στο ρυθμιστικό πεδίο του ν. 4412/2016 και θα πρέπει να ακολουθούνται οι εκεί προβλεπόμενες διαδικασίες ανάθεσης. Σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως των ιδιομορφιών που παρουσιάζουν οι συμβάσεις για προμήθειες, υπηρεσίες και εργασίες σε τρίτες χώρες, σημειώνεται ότι η ανάθεση αυτών θα πρέπει να γίνεται με γνώμονα την πλέον αποδοτική χρήση των δημοσίων πόρων και την τήρηση των γενικών αρχών του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, ιδίως της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, προκειμένου να διασφαλιστεί η βέλτιστη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος».

Β. Στην περ. β) υποπερ. γγ) της τροποποιούμενης διά του παρόντος παρ. 1 του ν. 3270/2004 του παρόντος ορίζεται ότι: «Οι πάσης φύσεως δράσεις προώθησης και προβολής της Χώρας και του ελληνικού τουρισμού που εντάσσονται σε προγράμματα επικοινωνίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό και αφορούν σε πάσης φύσεως διοργανώσεις, συνέδρια, εκδηλώσεις, θεματικές παρουσιάσεις-εκπαιδευτικά σεμινάρια (workshops, roadshows, webinars), ταξίδια εξοικείωσης για τουριστικούς πράκτορες, δημοσιογράφους, bloggers, κινηματογραφικά και τηλεοπτικά συνεργεία, σημαντικές προσωπικότητες της διεθνούς αγοράς και εν γένει προσωπικότητες κύρους με επιρροή στην κοινή γνώμη, καθώς και σε κάθε άλλη δράση ή ενέργεια, προμήθεια ή υπηρεσία που αποβλέπει στην προώθηση του ελληνικού τουρισμού και την ενίσχυση της εικόνας της Χώρας, για συμβάσεις με εκτιμώμενη αξία κάτω των ορίων των περ. γ) και δ) του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, ανατίθενται και εκτελούνται κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 4412/2016 και έως και την 31.12.2022, κατ' αναλογική εφαρμογή των διατάξεων περί απευ-

θείας ανάθεσης και των κατά περίπτωση αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΟΤ, τηρούμενων των διατάξεων περί δημοσίου λογιστικού και υπό την επιφύλαξη της καταχώρισης στο Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. των τυχόν προκηρύξεων και διακηρύξεων, των αποφάσεων κατακύρωσης ή ανάθεσης, των συμφωνητικών και των εντολών πληρωμής. Σε κάθε περίπτωση κατά την ανάθεση των συμβάσεων πρέπει να τηρούνται οι αρχές της διαφάνειας, της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων».

Σχετικώς σημειώνεται ότι η Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., στην υπ' αριθμ. Α14/2018 Γνώμη της (σελ. 18-20) επί σχεδίου της εν λόγω διατάξεως, όπως αυτή είχε προστεθεί στην παρ. 1 του ν. 3270/2004 διά του άρθρου 92 του ν. 4582/2018, στο πλαίσιο της στρατηγικής προώθησης και προβολής του ελληνικού τουριστικού προϊόντος για την αντιμετώπιση των αναγκών του προγράμματος δημοσίων σχέσεων του έτους 2019, επισήμανε τα εξής: «(...) ο ν. 4412/2016, με τον οποίο ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη οι προβλέψεις των Οδηγιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, ρυθμίζει με ενιαίο τρόπο το σύνολο των διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων. Συνεπώς οι πάσης φύσεως νομοθετικές πρωτοβουλίες που άπτονται του τομέα των δημοσίων συμβάσεων, θα πρέπει αφ' ενός να συνάδουν με το γράμμα και το πνεύμα του ν. 4412/2016 αφ' ετέρου να μην είναι αποσπασματικές και να μην εισάγουν εξαιρέσεις παρά μόνον στο βαθμό που αυτές είναι απολύτως αναγκαίες για την επίτευξη συγκεκριμένου και σαφώς καθορισμένου στόχου, τηρουμένης σε κάθε περίπτωση της αρχής της αναλογικότητας. (...) Από τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση συνάγεται ότι η εξαίρεση των συγκεκριμένων συμβάσεων φαίνεται να είναι αναγκαία για την εξυπηρέτηση του επιδιωκόμενου στόχου της επίσπευσης της υλοποίησης των προγραμμάτων των δημοσίων σχέσεων του ΕΟΤ για την ενίσχυση της αύξησης της τουριστικής κίνησης καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Λαμβάνοντας επομένως υπόψη τις ιδιομορφίες της ανάθεσης των εν λόγω συμβάσεων και τις ειδικές απαιτήσεις της τουριστικής αγοράς, διαφαίνεται ότι τυχόν παρέκκλιση από το αυστηρό πλαίσιο των διατάξεων για τις δημόσιες συμβάσεις θα μπορούσε, κατ' αρχήν, να είναι αιτιολογημένη, στο βαθμό που δεν προσκρούει στις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου για τις δημόσιες συμβάσεις. Με την προτεινόμενη διάταξη επιτρέπεται η παρέκκλιση από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4412/2016 μόνον για τις συμβάσεις η εκτιμώμενη αξία των οποίων υπολείπεται των χρηματικών ορίων που τίθενται με τις διατάξεις γ και δ του άρθρου 5 του ν. 4412/2016. Συνεπώς η προτεινόμενη ρύθμιση δεν έρχεται κατ' αρχάς σε σύγκρουση με τις διατάξεις του ενωσιακού δικαίου για τις δημόσιες συμβάσεις. Σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως των ιδιομορφιών που παρουσιάζουν οι υπό εξέταση συμβάσεις,

σημειώνεται ότι η ανάθεση αυτών θα πρέπει να γίνει με γνώμονα την πλέον αποδοτική χρήση των δημοσίων πόρων και την τήρηση των γενικών αρχών του δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, ιδίως της αρχής της ίσης μεταχείρισης, της διαφάνειας και της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού, προκειμένου να διασφαλιστεί η βέλτιστη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος».

Αθήνα, 17 Δεκεμβρίου 2021

Οι Εισηγητές
Δημήτριος Βασιλείου
Γεωργία Μακροπούλου
Ειδικοί Επιστημονικοί Συνεργάτες

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών